

VRAGENDERWIJS

Vragenderwijs wegwijs

Marja Zwikstra-de Weger

Ik heb eens iemand gekend die verschrikkelijk nieuwsgierig was. Ze wilde werkelijk altijd het naadje van de kous weten. Een van haar gevleugelde uitspraken was: ‘Welnee, ik ben niet nieuwsgierig, maar ik wil wel graag alles weten.’

Tja, zitten veel mensen niet zo in elkaar? En het is maar al te waar: door het stellen van vragen kom je dingen aan de weet en kun je heel wat wijzer worden. Al van jongs af aan zijn we in dingen geïnteresseerd, elke peuter heeft een ‘waarom-periode’.

Die kennisbehoefte heeft God zelf in ons gelegd. Het past bij Gods kinderen dat ze meer willen weten over Hem en zijn Woord. Zijn Geest maakt ze daar nieuwsgierig naar. Daarom past de rubriek Vragenderwijs zo goed in het bijbelstudieblad WEGWIJS.

Als je iemand wilt leren kennen, informeer dan naar zijn achtergronden. Als je wilt weten waarom hij iets doet of waarom hij iets zus-of-zo beleeft, vraag er dan naar. En vraag zo nodig verder door, om te ontdekken wat hem beweegt.

Het is niet zo vreemd dat we bij onze gezamenlijke bijbelstudie met elkaar praten aan de hand van vragen die we onszelf en elkaar stellen. Mooi is het dat het bijbelse woord voor ‘kennen’ alles te maken heeft met liefhebben. Wanneer we ons laten toerusten door zijn Woord, leren we Hem steeds beter kennen en liefhebben.

Terugblik

Nu de bond zestig jaar bestaat en er al net zo lang een bijbelstudieblad is, wordt ook de vragenrubriek onder de loep genomen. Mij is gevraagd om eens na te gaan of er in vorige generaties andere vragen werden gesteld dan nu. Ik ben dus maar eens gaan neuzen in de jaargangen die ik zowel van WEGWIJS als van zijn voorgangers nog tot mijn beschikking heb, dat is vanaf begin jaren '70. Zo te zien, is er altijd een vragenrubriek geweest.

Nu is het nog niet zo eenvoudig om conclusies te kunnen trekken. Verschillen tussen mannen en vrouwen signaleerde ik wel. Alleen al in de naam van de rubriek. Die heette in het mannenblad *Petah-ja* heel prozaïsch gewoon ‘Vragenrubriek’. De vrouwen hielden het in hun *Rondom het Woord* wat knusser op ‘Vragenhoekje’ na het eerdere ‘Vragen staat vrij’. Bij de mannen hadden (en hebben) de vragen meestal direct betrekking op een bijbels onderwerp of een thema uit de belijdenis; zeg maar: kennisvragen. Vrouwen hebben die vragen net zo goed, maar zij zijn praktischer ingesteld en stellen ook zaken uit het dagelijkse leven, dus over onze levensstijl, aan de orde. Tussen haakjes: terwijl ik dit opschrijf, besef ik dat dit best wel generaliserend en kort door de bocht is.

Nog een verschil is dat *Petah-ja* vaak meerdere vragen per nummer behandelde. In 1984 werden zelfs alle vragen van dat jaar achter elkaar in één nummer behandeld, zodat die ene rubriek al (in vier pagina's) eenderde van het hele nummer in beslag nam. Blijkbaar werden de mannen geacht zo iets aan te kunnen. Maar dat ging bij de vrouwen anders, het moest niet te zwaar worden. *Rondom het Woord* kende in bijna elk nummer een vragenhoekje, en was er geen ruimte, dan werd dat netjes vermeld.

Niet zoveel nieuws...

Er zijn altijd weer vragen die met een zekere regelmaat gesteld worden, wat dat betreft is er niet zoveel nieuws onder de zon. Zowel door mannen als vrouwen. Hieronder vallen, om maar eens wat te noemen, vragen over de zonde tegen de Heilige Geest; de manier van avondmaal

vieren; de zin van het lijden; het elkaar herkennen in de hemel; de satan en zijn functioneren; het gebed; de engelen; de zegen in de eredienst.

Dergelijke vragen zullen wel terug blijven komen. Ik heb in de loop van de jaren dat ik zelf verenigingslid ben, meermalen opgemerkt dat jongere mensen met dezelfde dingen zitten als ik (en anderen) destijds. Iedere generatie moet blijikbaar toch opnieuw en op eigen wijze door die vragen heen. Maar, iedere generatie heeft ongetwijfeld ook zijn eigen vragen, al laten die vragenrubrieken dat nog niet zo duidelijk zien. Wat ik wel constateerde, is dat over het algemeen de ‘weetvragen’ via de bladen aan de orde komen. Waarom – omdat je daarop een min of meer afgerond antwoord kunt verwachten?

Andere tijden, andere vragen?

Er zijn natuurlijk ook vragen die in deze tijd niet gauw meer gesteld zullen worden. Ik denk dat dat te maken heeft met een verschuiving in denken, die geleidelijk aan heeft plaatsgevonden. Zou dat anders-gaan-denken niet een gevolg zijn van de tijdgeest? Daar worden wij gereformeerd ook door beïnvloed. Wij krijgen net zo goed een tik mee van het postmoderne denken, en een mensgerichte en ikgerichte houding is ook ons niet vreemd. Elke tijd heeft nu eenmaal zijn beïnvloeding, ten goede en ten kwade, dat was vroeger heus niet anders. En dat is niet raar, of angstaanjagend. We moeten het wel onderkennen en alert zijn op gevaren voor het geloofsleven.

Sommige vragen van toen zijn nu niet eens meer aan de orde. Andere vragen worden nu anders gesteld en anders beantwoord. Van beide situaties een voorbeeld.

Zo herinner ik me goed de allereerste vraag die ik te beantwoorden had toen ik in 1984 aantrad als schrijfster van het Vragenhoekje in *Rondom het Woord*. Die vraag luidde: ‘Mag de moeder bij de doop van haar kind aanwezig zijn, of moeten we weer naar de vroegdoop zoals vroeger? De doop is toch een zichtbaar teken en zegel ook voor de moeder?’ Ik kan me bijna niet voorstellen dat dit nu voor jonge ouders nog een vraag is.

Een actueel onderwerp is – nog steeds – homoseksualiteit. Daar zijn in de loop van de jaren heel wat verenigingsavonden aan gewijd, en het is nog niet eens zo lang geleden dat dan zonder meer veroordelend werd gesproken. Waarmee men niet de bedoeling had de homofiele persoon als medemens en medegelovige af te wijzen, maar het lag allemaal wel behoorlijk zwart-wit. Zo simpel is het voor velen niet meer. Sommigen zullen dat betreuren, anderen verfoeien het doen van harde uitspraken, en gaan ervoor om genuanceerd of tolerant te zijn in hun denken. Wat overigens op allerlei onderwerpen van toepassing is.

Acceptatie

Nog zo’n actueel en altijd weer intrigerend item is tongentaal (of klanktaal, zoals we het nu met de NBV noemen). In het verleden was dit iets wat toch best ver van ons af stond, al was men in het verschijnsel zelf wel degelijk geïnteresseerd. Tegenwoordig hoor je: waarom kennen wij in onze kerken deze gave van Geest niet?; en: mogen wij ernaar streven om in tongen te spreken?

Een ander voorbeeld is gebedsgenezing. Vroeg men zich jaren geleden af wat dat nu inhield en welke bijbelteksten je daarop betrekken kon, nu is daarnaast de vraag: wat doen wij ermee, werkt het ook voor ons? Misschien was dat persoonlijke element steeds al de achtergrond van de vragen, maar dat werd dan zo niet hardop gezegd, is mijn indruk.

Over Gods almacht en het lijden zijn altijd al de nodige vragen gesteld. Kende men vroeger meer berusting, vraag ik me af. Men zei dan: je moet niet vragen ‘waarom?’, maar ‘waartoe?’. Is het in een tijd als de onze, waarin je van alle kanten hoort dat het om jou gaat en om jouw rechten – ook op gezondheid –, en met steeds nieuwe medische mogelijkheden, moeilijker om acceptatie op te brengen? Ik durf er geen harde conclusies aan te verbinden, maar ik neem ook hier een verschuiving waar: vroeger ging het meer over het hoe en waarom van lijden op zich;

nu worden de vragen meer gesteld vanuit de beleving: waarom overkomt dit mij?, waaraan heb ik dat verdiend?

Als een mooi antwoord vond ik overigens in dit verband op de vraag of je ernstige ziekte kruisdragen mag noemen: wie als langdurig zieke menselijk gezien geen genezing meer verwacht, is kruisdrager. Niet *omdat* hij ziek is, maar wel *hoe* hij ziek is: hoe hij zijn ziekte blijmoedig draagt en dat aan anderen laat zien.

Wereldgelijkvormigheid

Over de christelijke levensstijl zijn vanuit het vroegere vrouwenblad sprekende voorbeelden te noemen. Het is best goed om onszelf zo een spiegel voor te houden. Hoe gaan wij in onze situatie om met de aantrekkingskracht van de wereld? Onderkennen we die?

Zaken waarover we ons nu absoluut niet meer druk maken, waren zo'n dertig/veertig jaar geleden in elk geval wel onderwerp van – soms stevige – discussie. Nu ontlokt het hoogstens nog een glimlach als we de vraag van een vereniging lezen: 'Is het een goede zaak dat rond de kerstdag het gedoe van kaarsen, bomen en groen zo toeneemt in onze gezinnen en dat dit ook ingang vindt bij de kerstfeestviering van veel vrouwenverenigingen? En dit alles ondanks de vele waarschuwingen om niet wereldgelijkvormig te worden?'

Die angst voor wereldgelijkvormigheid komt ook uit in een antwoord op een heel andere vraag, gesteld in 1972. Het ging erom of geboorteregeling in verband met gezinsgrootte, bevolkingsdruk en vooruitzichten op het jaar 2000 wel geoorloofd is. In het antwoord werd verwezen naar onze verantwoordelijkheid en gehoorzaamheid aan Gods gebod uit Genesis 1:28. Dat wij er vreugde in moeten scheppen om Gods medearbeiders te zijn. Dat we dan niet uit zijn op eigen gemak en lusten, en gaan knoeien aan de bronnen des levens. Want dat zo ons gebed 'uw Koninkrijk kome' tot een vloek zal worden.

Tot zover willekeurig wat waarnemingen. Met hoogstens deze constatering: laten we maar nuchter bedenken dat er geen enkele reden is om verheerlijkend te spreken over 'die goeie ouwe tijd'. Of om te beweren dat het nu allemaal zoveel beter is.

Vragen blijven

Blijf gerust je vragen stellen. Vragen leven vaak breder dan alleen bij jou of binnen jouw bijbelstudievereniging of -groep. Een uitgebreid antwoord in WEGWIJS kan voor anderen ook belangrijk zijn. Dat is uiteindelijk de doelstelling van de vragenrubriek. Een rubriek die het zoals we zagen, al heel lang volhoudt.

Door het stellen van vragen kun je zelfs doorstoten naar de kern van een zaak: je wordt er inderdaad wijzer van. Nieuwsgierig en weetgierig: vragenderwijs word je wegwijs. Zolang we hier nog op deze aarde zijn, zullen we onze vragen hebben. Op allerlei gebied. We mogen ze aan elkaar stellen, om elkaar ermee verder te helpen. We zullen niet op alle vragen een antwoord krijgen of mogen verwachten. We mogen er wel op blijven vertrouwen dat God alles eens anders zal maken. 'Maar de Heer zal uitkomst geven', zingen we immers in Psalm 42:5!

Daarom vooral: 'Vraag naar de Here en zijn sterkte', om nog een psalmregel aan te halen, 'zoek dagelijks zijn aangezicht' (Ps. 105:3). Laat het Hem maar weten als je met vragen blijft zitten.